

در اچین چی خبر است؟ آب کافی و کشت قانونی جایگزین داعش و تریاک:

با ساخت یک کانال، چهار هزار جریب زمین آبیاری شد

دراپین شماره پخوانیڼه

خوږې
سنځلې
د لوگر دې

زراعت
وزمینه‌ها در غزنی
بلاستان

غله
محور خود کفایی
افغانستان

فابریکه امید بهار
شیر را چگونه
پروسس می کند

ډنمارک افغان بزرگ انوسر درې میلیونه ډالر مرسته کوي

د ډنمارک سفير ميکایل لوندې جيبسن، بزرگانو سره د ډنمارک د درې
میلیوني مرستې په لاسليک غونډه کې وويل: «د ډنمارک هېواد
پرمختللی افغانستان غواړي. ډنمارک له نورو ډونرونو سره يو ځای په
بېرنيو حالاتو کې تل د سېلاب خپلو او وچکالی خپلو سره مرسته کړې او
په دې برخه کې خپلې مرستې ته دوام ورکوي.»

دکار له ۱۵۰ متقاضیانو ازموینه واخیستل شوه

ولایتونو کې وگمارل شي. نوي گمارل شوي کارکوونکو ته دنده سپارل کيږي، چې بزگران د عصري کرکېلي په برخه کې وروزي. گمارل شوي کسانو ته به تر دې مخکې چې سيمې ته ولېږل شي لنډ مهال روزنيز پروگرام هم په پام کې نيول شوي دي.

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت په لوگر، کابل، پروان او بغلان ولایتونو کې د سیمه ییزو کارکوونکو د گمارنې په پار دکار له ۱۵۰ متقاضیانو ازموینه واخیست. ددې ازمونې په پایله کې به له دغو گډوډونکو څخه ۴۰ تنه به یې د کرنې وزارت د خلکو په گډون د کرنې او مالدارۍ پروژې له خوا په یادو څلور

کلب دهقان

اچین هم چو ققنوسی بر خاسته است

درست دو سال و ۱۰ ماه و ۱۲ روز پیش، بزرگترین بمب غیرهسته‌ای جهان، به منظور هدف قراردادن داعش، به تنگه‌ی مهمند ولسوالی اچین ولایت ننگرهار فرود آمد. از آن به بعد، تلاش‌ها برای محو داعش در ننگرهار جدی‌تر شد. حضور داعش و دیگر گروه‌های مسلح که از منابع نامشروع داخلی و خارجی تمویل می‌شوند، باعث شده بود که منابع غیرمشروع آهسته‌آهسته عام شود. در اچین، در گذشته که داعش و دیگر گروه‌ها بودند، از ناگزیری‌های مردم استفاده می‌کردند تا در کنار کمبود آب، عاملی برای کشت کوکنار باشند. اما اکنون در این ولسوالی وضعیت فرق کرده است. سرانجام، در همین یکی - دو ماه گذشته بود که افراد داعش پس از این که تحت فشار نیروهای امنیتی قرار گرفتند، گروه‌گروه از جنگ دست کشیدند و خودشان را تسلیم دولت کردند. امروز در اچین، وضعیت به طرف بهبودی کامل روان است. کودکان به مکتب می‌روند، دهقانان در کشتزارهایشان بیش‌تر تلاش می‌کنند، زنان در جست‌وجوی کار و افزایش توان‌مندی‌هایشان هستند و نهادهای دولتی نیز به خدمت‌رسانی به آنان بیش‌تر از پیش می‌پردازند. از این میان، وزارت زراعت تنها در یکی از قریه‌های اچین، یک کانال بزرگ آبیاری را ساخته است. این کانال حدود چهار هزار جریب زمین را آبیاری می‌کند تا دهقانان بتوانند بهتر درآمد داشته باشند. دهقانان با استفاده از این کانال، حالا در یکسال، چهار فصل کشت می‌کنند، حاصل می‌گیرند و به درآمدزایی برای خودشان ادامه می‌دهند.

چهار هزار جریب زمینی که تازه آبیاری شده، همیشه سبز می‌نماید. دیگر خبری از گل‌های فریبنده‌ی کوکنار نیست. دیگر دهقانان به خاطر فشارهای گروه‌های جانی، به کشت کوکنار نمی‌پردازند و با گم‌شدن گروه‌های هراس‌افکن از این ولسوالی، آهسته‌آهسته لکه‌ی ننگی که از کشت حرام کوکنار بر پیشانی دهقانان بود، از بین می‌رود.

حالا دیگر اچین مثل گذشته زخمی نیست. کودکانش درس می‌خوانند، مردان و زنانش به کاروبار و زراعت‌شان مشغول‌اند و دولت نیز برای حمایت از بهتر شدن وضعیت این ولسوالی، تلاش‌ها و کمک‌هایش را بیش‌تر می‌سازد.

تنها یک پروژه‌ی وزارت زراعت در ولسوالی اچین، ۳۶۰ خانواده را (شامل ۷۲ خانم سرپرست خانواده) که اعضای ۱۲ شورا هستند، از خدماتش بهره‌مند ساخته است. این پروژه‌ی وزارت زراعت برای ۵۶ خانم وسایل پروسس مواد غذایی که شامل ۴۷ نوع ابزار می‌باشد را توزیع کرده است. وزارت زراعت هم‌چنان ۱۸۵ متر کانال آبیاری را در قریه‌ی کپی‌راغزی اچین تعمیر و بازسازی کرده است که باعث رشد درآمد دهقانان شده است.

هم‌چنان برای رشد باغداری به علاقه‌مندان باغداری، ۳۰ جریب باغ جدید متشکل از درختان لیمو، مالت، املوک، انار و شفتالو ساخته شده و بسته‌های مکمل باغداری (شامل ۱۱ وسیله) به باغداران توزیع گردیده است.

برای رشد زراعت گل‌خانه‌ای، به دهقانان برجسته ۶۰ گل‌خانه‌ی تجارتي ساخته شده و برای این مستفیدشونده‌گان، ۱۳ قلم وسیله‌ی گل‌خانه‌داری توزیع شده است.

همین طور برای رشد توان‌مندی زنان، ۳۶ گل‌خانه‌ی کوچک برای آنان ساخته شده و سه وسیله گل‌خانه‌داری به آنان کمک شده است.

وزارت زراعت، توسط این پروژه، در اچین ننگرهار برای خوش‌کیفیت شدن و بیش‌تر شدن حاصل کاروبار زراعتی زنان و مردان، برای‌شان تخم‌های اصلاح‌شده و کود کیمیایی نیز توزیع کرده است.

امروز اچین هم‌چون ققنوسی، از میان خاکستر و دود داعش و تریاک دوباره برمی‌خیزد و تلاش می‌کند تا شاداب و سرزنده‌تر از قبل شود.

ننگرهار کې ۲۰ گرځنده نباتي کلینیکونه فعالیت کوي

دغه راز ددې گرځنده نباتي کلینیکونو له لارې بزگران او ښوالو ته سپارښتنه کيږي، چې د کیمیايي درملو پر ځای دې ترکیبي درمل (Botanical pesticide) وکاروي.

د ننگرهار د کرنې ریاست وايي دوی هلې ځلې کوي، چې بزگران د کیمیايي درملو د استفادې پر زیانونو وپوهوي او ددغو خطرونو د مخنیوي په پار د افتونو او ناروغیو مخه په میخانیکي لارو چارو ونیسي ترڅو له صحي او اقتصادي پلوه گټور تمام شي.

سره وکولای شي، چې د خپلو کروندو او ښونو د ناروغیو نمونې نباتي ډاکټر ته د تشخیص او معاینې لپاره راوړي او خپلو ستونزو ته مناسبه حل لاره پیدا او لازمي سپارښتنې تر لاسه کړي.

د ننگرهار د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست د معلوماتو له مخې ددې ولایت د بېلابېلو ولسوالیو د بزگرانو د ستونزو هوارولو او دوی ته د اسانتیا برابرولو په پار په دې ولایت کې ۲۰ گرځنده نباتي کلینیکونه (Plant Wise) فعالیت کوي. د ننگرهار د کرنې سرپرست ډاکټر محمد ضمیر بهسودي وايي، چې ددې ولایت په ولسوالیو کې د مېلې په ځای او یا د مېلې په ورځو کې په یو مناسب ځای کې ددې ریاست اړوند گرځنده نباتي کلینیک دایرېږي، ترڅو بزگران او ښوال په اساني

د پکتیا سید کرم کې د نباتي ناروغیو او افتونو دوقايې روزنيز پروگرام پیل شو

عملي او نظري ډول ښودل کيږي. د چارواکو په خبره د «یوریا اسپري» گټې او اهمیت په دې کې ده، چې مناسبه بیه لري او اقتصادي ده او همداراز چمتوکول یې اسانه ده. ددې ترڅنګ تخریب کوونکي او تجرزه کوونکي خاصیت لري، چې د ښ چاږيال وقایه کوي او له ناروغیو څخه یې خوندي کوي، نباتي پاتې شوني په خاوره کې تجزه کيږي او د خاوري د اصلاح او حاصل لوړولو لامل کيږي.

د پکتیا د کرنې ریاست وايي دوی هلې ځلې کوي، چې بزگران د کیمیايي درملو د استفادې پر زیانونو وپوهوي او ددغو خطرونو د مخنیوي په پار د افتونو او ناروغیو مخه په میخانیکي لارو چارو ونیسي ترڅو له صحي او اقتصادي پلوه گټور تمام شي.

ښوال او بزگران ددې روزنيز پروگرام په لړ کې زده کړي لارې چارې په خپلو ښونو او کروندو کې عملي کوي. د دې روزنيز پروگرام په لړ کې گډوډوالو ته د ونو د ژمني تېلو او د یوریا د چمتو کولو او استفادې لارې چارې هم په

د پکتیا د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست د ښوالی او مالدارۍ ملي پروژې په همکارۍ ددې ولایت د سیدکرم په ولسوالی کې د نباتي ناروغیو او افتونو د وقايې روزنيز پروگرام په لاره اچولې ده. د پکتیا ولایت د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ ریاست وايي، چې دغه روزنيز پروگرام د پکتیا ولایت له سیدکرم ولسوالی څخه پیل شوی دی. په دې روزنيز پروگرام کې د فني کارکوونکو له خوا ښوالو ته د نباتي ناروغیو او افتونو د وقايې هر اړخيزي لارې چارې په عملي او نظري ډول ښودل کيږي.

د کرنې وزارت د فني او مسلکي کارکوونکو له خوا ښوالو ته ددې روزنيز پروگرام په لړ کې د ژمي په موسم کې د ونو او نباتاتو د ناروغیو د وقايې مهمې او اغېزمنې لارې چارې په نظري او عملي ډول ښودل کيږي. چې بیا وروسته دغه

چراگاه‌های دامنه دشت آبدان کندز احيامي شود

عبدالهادی قرقلق رییس زراعت کندز می‌گوید: «با تطبیق این پروژه ساحات وسیعی از چراگاه‌ها احيامي شود و ساحاتی که از اثر وزش بادهای تند و ریگ‌روان متاثر می‌گردید، از تخریب آن جلوگیری خواهد شد. هم‌چنین در قسمت بهبود محیط‌زیست و جلوگیری از فرسایش خاک تأثیرات مثبت و قابل ملاحظه‌ای خواهد داشت.»

چراگاه‌ها در این ساحه باعث ازدیاد چراگاه‌ها خواهد شد.

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت کندز، از کشت تخم‌های رشقه للمی، گز، سکساول و سیلون در مساحت ۷۰ هکتار زمین در دامنه‌های دشت آبدان این ولایت به منظور احيای چراگاه‌ها و جلوگیری از تخریب ریگ‌های روان در این دشت خبر داده است. پوشش گیاهی دامنه‌های دشت آبدان از بین رفته بود و احيای

به ۹۱۰ مالدار در لوگر مواد ساخت خوراکه حیوانی

توزیع شد

پیش از دریافت خوراکه حیوانی در صنف‌های توسعه مالدارۍ آموزش دیده‌اند. به گفته‌ی این ریاست، این مالداران از موادی که برای‌شان توزیع شده قرار است تغذیه حیوانات‌شان «خشت‌های مولاس بلاک» بسازند.

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت لوگر می‌گوید که به ۹۱۰ مالدار در مرکز و ولسوالی‌های خوشی و محمدآغه این ولایت مواد ساخت خوراکه حیوانی توزیع کرده است.

ریاست زراعت لوگر می‌گوید این مالداران که شامل زنان و مردان می‌شوند،

در اچین چی خبر است؟ آب کافی و کشت قانونی جایگزین داعش و تریاک: با ساخت یک کانال، چهار هزار جریب زمین آبیاری شد

در گذشته در اثر کمبود آب از کشت باز می‌ماندند، حالا مکمل آبیاری می‌گردند و مردم با کشت و کار قانونی، حالا در یکسال چهار بار حاصل می‌گیرند. رحمان حسین یکی از این دهقانان است که بعد از تکمیل و بازسازی این کانال آبیاری زمین‌هایش را باغ ساخته است و کشت مشروع می‌کند. رحمان حسین ۴۵ سال دارد و باشنده قریه کهی راغزی ولسوالی اچین است. او دارای نه فرزند شامل شش پسر و سه دختر است که چهار فرزندش به مکتب می‌روند و در یک فامیل ۱۱ نفری زنده‌گی می‌کنند. تنها نان‌آور خانواده رحمان حسین است و دکان‌داری هم می‌کند و ماهانه ۱۰ هزار افغانی عاید دارد.

رحمان حسین می‌گوید: بنا بر مشکلات امنیتی و نبود آب کافی در پنج جریب زمینی که داشتیم، سه جریب آن را کوکنار و یک جریب را گندم، جواری، لوبیا و بنگ کشت می‌کردم و یک جریب زمینم به خاطر کمبود آب، از کشت باز می‌ماند. در کشت و جمع‌آوری کوکنار، همه‌ی اعضای خانواده، زن و مرد همراه هم‌کاری می‌کردند. با مشکلات زیاد روبه‌رو بودم، چون جمع‌آوری کوکنار زحمت زیاد کار دارد و به صحت اطفال هم بسیار مضر بود و باعث اختلالات روحی و جسمی آن‌ها گردیده بود. در آن زمان همه اطفال از درس و تعلیم دور بودند. همه مصروف کشت و جمع‌آوری کوکنار بودند. رحمان حسین از هر جریب زمین شش کیلو گرام کوکنار جمع‌آوری می‌کرد که هر کیلویی آن را در بازارهای اچین در بدل ۱۳ هزار افغانی می‌فروخت و سالانه در حدود ۷۸ هزار افغانی به دست می‌آورد و یک مقدار پول آن را دوباره خاطر از بین بردن امراض و آفات نباتی و خرید کود کیمیایی مصرف می‌کرد.

محل و رئیس شوراهای محلی، نسبت مشکلات کمبود آب و ضایعات آن و هم‌چنان جنجال‌هایی که بر سر تقسیم آب وجود داشت، این کانال آبیاری به پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی وزارت زراعت معرفی گردید و کار ساخت آن آغاز شد. این کانال آبیاری ۱۸۵ متر طول دارد و در شش ماه به شکل پخته و اساسی ساخته شده است. در ساخت این کانال، روزانه ۷۰ تن از باشنده‌گان این محل کار می‌کردند و ۲۵۰ افغانی مزد به دست می‌آوردند. بعد از تکمیل شدن کار این کانال، هزاران جریب زمین زراعتی از تهدید سیلاب مصون شد و بیش‌تر از چهار هزار جریب زمین آبیاری گردید و در وقت بسیار کم و بدون ضایعات، آب به مقصد می‌رسد زمین‌هایی که

قرار می‌دادند تا جلو آب را بگیرند و آب را به سمت کشت‌کارشان رهنمایی کنند. خان محمد قصه می‌کند، زمانی که سیلابها سرازیر می‌شد، دوباره این کانال را تخریب می‌کرد، ضایعات آب زیاد بود. بعد از ۲۰ روز، نوبت آب می‌رسید تا زمین‌هایشان را آبیاری کنند. همیشه بر سر تقسیم آب جنجال وجود داشت. ۳۰۰ جریب زمین نسبت کمبود آب در این قریه از کشت باز می‌ماند و یا می‌سوخت، به همین خاطر دهقانان کوکنار کشت می‌کردند، چون کوکنار به آب کم ضرورت داشت. پروژه CBARD اولین پروژه‌ای است که بعد از رفتن گروه داعش، در این ولسوالی به خدمت‌رسانی برای دهقانان شروع کرده است. بنا بر درخواست مردم

۱۸۵ متر کانال آبیاری در قریه کهی راغزی ولسوالی اچین ولایت ننگرهار از طرف پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی وزارت زراعت آبیاری و مالداري به طور پخته و اساسی ساخته و بازسازی شد. این کار، شش ماه زمان گرفت و حالا باشنده‌گان از مزیت آن بهره می‌برند. ولسوالی اچین یکی از ولسوالی‌های مهم ننگرهار است. این ولسوالی دارای اقلیم خشک و آب و هوای گرم و زمین‌های زراعتی حاصل‌خیز می‌باشد. دو هزار و ۲۰۰ خانواده در قریه‌ای کانال ساخته شده زنده‌گی می‌کنند. اکثریت باشنده‌گان این قریه مصروف کشت و زراعت‌اند. گندم، جواری، پیاز، کچالو، سبزیجات و کوکنار می‌کارند. خان محمد که ۵۳ سال عمر دارد رئیس شورای محلی این قریه است. او می‌گوید: «ولسوالی اچین یک سال قبل مرکز فعالیت‌های گروه داعش بود. داعش بزرگ‌ترین پایگاه‌های نظامی را در این ولسوالی ساخته بود. در زمان حاکمیت داعش و طالب در این ولسوالی، مردم در وضعیت بد امنیتی و روانی قرار داشتند. مکاتب، مدرسه‌ها، ساختمان‌های عامه، کلینیک‌ها و شفاخانه‌ها را به آتش کشیده بودند. خانه‌های مردم را سنگر ساخته و سرک‌ها و پلچک‌ها را تخریب کرده و یا ماین‌گذاری کرده بودند. کشت و زراعت دهقانان، همه سوخته بود. کودکان، زنان و دختران بنا بر وحشتی که داعش ایجاد کرده بود، از درس و تعلیم محروم بودند. زیادتیر خانواده‌ها خانه‌هایشان را ترک کرده بودند. آب کافی برای کشت‌وکار مردم نبود و همه ساله در فصل باران‌ها، زمین‌های مردم را سیلاب‌ها تهدید می‌کرد و گاهی هم به نسبت کمبود آب، همه دهقانان در این ولسوالی کوکنار کشت می‌کردند». خان محمد می‌گوید: پیش از این که این کانال آبیاری ساخته شود، مردم با مشکلات زیادی مواجه بودند. بیش‌تر از ۸۰ نفر در مدت ۱۰ روز به شکل سنتی آن خریطه‌ها را از ریگ پر می‌کردند و روی هم

... ادامه در صفحه ۴

دِنمارک افغان بزرگانو سره درې میلیونه ډالره مرسته کوي

بزرگانو سره د يادې مرستې د هوکړه ليک په لاسليک غونډه کې د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د اوبولگولو او طبيعي سرچينو مرستيال حشمت الله غفوري وويل: «دغه مرسته زيانمنو بزرگانو، کروندگرو مېرمنو او هغو مېرمنو سره، چې اقتصادي ستونزې لري او کورنۍ ور په غاړه ده کيږي.»

خنګ وایي، چې په افغانستان کې د سېلابونو او وچکالی له امله ډېر شمېر کورنۍ خوراکي خوندیتوب نه لري. هغه وویل: «زه په دې باوریم چې دغه مرسته د زیانمنو بزرگانو د ژوند دښه کولو په برخه کې مثبتې اغېزې لري.» د دِنمارک هېواد له ۲۰۰۱ زېږديز کال را په دې خوا افغانستان سره د کرنې د سکتور په برخه کې مالي ملاتړ او همکاري کوي.

وویل: «د دِنمارک هېواد پرمختللی افغانستان غواړي. دِنمارک له نورو ډونورونو سره یو ځای په بېرنيو حالاتو کې تل د سېلاب ځپلو او وچکالی ځپلو سره مرسته کړې او په دې برخه کې خپلې مرستې ته دوام ورکوي.» په افغانستان کې د ملگرو ملتونو د خوړو او کرنې سازمان «FAO» مشر راجندرا اریال هم د افغان بزرگانو د اقتصادي شرایطو د ښه والي په پار د دِنمارک له مرستو د خوښي تر

د دِنمارک شاهي هېواد په پام کې لري، چې سېلاب او وچکالی ځپلو بزرگانو سره درې میلیونه ډالره مرسته وکړي. دغه مرسته د ۱۵ زره او ۵۰۰ کروندگرو کورنیو د تغذیې او خوړو خوندې توب په پار د بدخشان، دایکندي، غور، هرات او اروزگان په ولایتونو کې له اړمنو بزرگانو سره کيږي. بزرگانو سره د يادې مرستې د هوکړه ليک په لاسليک غونډه کې د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د اوبولگولو او طبيعي سرچينو مرستيال حشمت الله غفوري وويل: «دغه مرسته زيانمنو بزرگانو، کروندگرو مېرمنو او هغو مېرمنو سره، چې اقتصادي ستونزې لري او کورنۍ ور په غاړه ده کيږي.» ښاغلي غفوري زیاته کړه، چې دغه مرسته د اصلاح شویو تخمونو، کیمیاوي سرو، د کرکېلي او کورنیو باغچو اړونده توکو د وېش او د اوبولگولو د سیستمونو د بیا رغونې د پروژو په لاره اچولو سره تر سره کيږي. هغه زیاته کړه: «دغه پروژه په یوه کال کې بشپړېږي. مور هيله من يو چې ددې پروژې په پلي کولو سره وکولای شو، چې د زیانمنو کورنیو اقتصاد ته وده ورکړو.» دغه راز په کابل کې د دِنمارک سفیر میکایل لوند جیسن، بزرگانو سره د دِنمارک د درې میلیوني مرستې په لاسليک غونډه کې

خوږې سنځلې دلوگردي

جمعه گل اشرفی

سنځلې
د التهاب ضد ځانگړنه
لري او کم کالري مېوه
بلل کيږي. گټه يې د هغو
کسانو لپاره ډېره ده، چې
غواړي خپل وزن کم
کړي. پر دې ټولو سر بېره
سنځلې نورې ډېرې گټې
هم لري چې ځينو يې
دادي:

سنځلې د تبې او درد ضد
خاصيت لري، سنځلې
زړه قوي کوي، سنځلې
سر درد له منځه وړي،
د سنځلو خوړل اسهال
کابو کوي او د خونريزي
مخه نيسي، سنځلې د
مفاصلو درد او د پوستکي
خارښ له منځه وړي او
سنځلې د پوست د ښکلا
لپاره هم ښه
نسخه ده.

ددی ونی مېوه په اوږي کي منځ ته راځي
او تر مني دوام پيدا کوي، د سنځلې د ونې
لوړوالي تر ۳۵ فوټه رسيږي.
دا ونه د ريښې، تخم او قلمې په وسيله تکثير
کيږي د اوسو د کموالي په مقابل کي ډېر
مقاومت لري او وروسته له درېو کلونو ميوه
توليدوي.

د سنځلو ريښې د «**Nitrogen Fixing**
root Nodules» په نوم مواد لري، چې
د سنځلو له ونو سره مرسته کوي تر څو په
ډېرو خوارو خاورو کي وده وکړي او توافق تر
لاسه کړي.

سنځلې په اصلي ډول په چين او جاپان
پورې اړه لري او په ۱۹۰۰م زېږديز کال کي
شمالي امريکا ته وپېژندل شوه.

سنځلې د ځمکي د تخريب د مخنيوي، د
ځمکو د احيا، د وحشي ځناورو د محيط د
جوړولو او ښکلا لپاره کرل کيږي، دا بوټي
غربي او منځني اسيا پورې اړه لري او له
روسي او قزاقستان څخه تر ترکيې پورې
ددي بوټي اصلي وطن دي.

کالري مېوه بلل کيږي. گټه يې د هغو کسانو
لپاره ډېره ده، چې غواړي خپل وزن کم
کړي. پر دې ټولو سر بېره سنځلې نورې ډېرې
گټې هم لري چې ځينو يې دادي:

سنځلې د تبې او درد ضد خاصيت لري،
سنځلې زړه قوي کوي، سنځلې سر درد
له منځه وړي، د سنځلو خوړل اسهال کابو
کوي او د خونريزي مخه نيسي، سنځلې د
مفاصلو درد او د پوستکي خارښ له منځه
وړي او سنځلې د پوست د ښکلا لپاره هم
ښه نسخه ده.

همدارنگه که چېرې دا مېوه د زېتونو په غورو
کي سره شي نو د خارښ، د بندونو درد او
همدارنگه د ويښتانو د نمو لپاره گټوره ده.

خو هر خواړه چې روغتيا ته گټه لري،
ډېر خوراک يې روغتيا ته ستونزې هم پيدا
کولای شي، که سنځله هم ډېره و خوړل
شي، نو کېدای شي بدوډو ته زيان ورسوي.
ځکه روغتيا پلان لاروښونه کوي، چې په
مناسبه اندازه دي و خوړل شي، ځکه چې
ډېر خوړل يې د گټې پر ځاي تاوان کوي.
دا چې د سنځلې ونه له هر ډول محيط سره
جوړ جاري کولي شي، نو د نړۍ په بېلابېلو
هېوادونه کي پيدا کيږي او کرل کيږي هم.

د سنځلې ټولې برخې؛ هغه که ريښې وي،
پوستکي وي او يا هم خپله مېوه گټورې بلل
شوي دي.

خوښيو او چکچکو تر پايه روانه وي، ځنو
شاعرانو په کي خپل او ځنو هم انتخابي
شعرونه او غزلونه د ترنم په انداز وړاندې
کوي.

سنځله ددې ترڅنگ چې ښکلي گل او
سکون ښونکي بوي لري، روغتيا پلان باور
لري، چې خوړل يې ځيني روغتيايي گټې
هم لري.

سنځله ویتامين سي، ویتامين بي، يو اندازه
ويتامين کي، او کلسيم لري، هغه کسان چې
کمزوري هډوکي لري، يا هغه مېرمنې چې
د پښو زنگانونه يې خوږيږي د سنځلې خوړل
ورته گټه رسوي.

ډېر عمر لرونکو کسانو ته هم گټور دي،
ځکه له عمر سره يې سم د دوی هډوکي
هم خپل قوت له لاسه ورکوي.

همدارنگه سنځله هضمي سيستم سره
مرسته کوي، او د نس ناستې ناروغي په
مخنيوي کي و نښه لري، او که په ورځ کي
مناسبه اندازه سنځلې و خوړل شي نو د
شکرې ناروغۍ په مخنيوي کي هم مرسته
کولای شي.

د سنځلو خوړل د معدې او وينې د پياوړي
کېدو لامل کيږي. سنځلې په خپل ترکيب
کي تر ټولو قوي انټي آکسيډان لري، چې
د ناروغيو پر وړاندې د بدن مقاومت لوړوي.
سنځلې د التهاب ضد ځانگړنه لري او کم

سنځلې د افغانستان په مشهورو وچو مېوو
کي راځي، چې د هېواد په ډېرو ولايتونو
کي موندل کيږي، خو د لوگر ولايت سنځلې
بيا خورا مشهورې دي. په دغه ولايت کي
ډول ډول سنځلې پيدا کيږي او گڼ مينه وال
هم لري.

د لوگر ولايت اقليم د سنځلو ونې ودي او
کرکېلي ته مناسبه ده او ددې ولايت د عوايد
لرونکو مېوو په ډله کي راځي. په دې ولايت
کي د سنځلو بېلابېل ډولونه لکه «خرمايي،
حلوایي، کشمشي، کاغذي او پختي»
سنځلې پيدا کيږي، چې هر ډول يې بېلابېلې
بيې لري او په سيمه ييزو بازارونو کي يې
کيلو له ۵۰ افغانيو بيا تر ۱۷۰ افغانيو پورې
خرخيږي.

د لوگر د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رياست
چارواکي وايي، چې په دې ولايت کي د
سنځلو څه باندې ۹۵ زره ونې دي، چې په
کلني ډول له دغو ونو څه باندې ۴۱۰ ټنه
سنځلې راټوليږي او د لوگر ولايت د سيمه
ييزو بازارونو ترڅنگ نور گاونډيو ولايتونو ته
هم صادريږي.

ددې ولايت د سنځلو ډېرې ونې د لوگر
ولايت په مرکز پل علم او دغه راز د برکي
برک، خرڅ او محمدآغې ولسواليو کي دي.
کله چې سنځلې گل شي نو تر لري لري
سيمو پورې خپله خوشبويي خپروي او
خلک ترينه خوند اخلي.

د سنځلې د بوي او گل تر څنگ د سنځلې
ونه هم ډېره ښايسته ده او کله چې گل شي نو
ټوله سيمه ورسره ښايسته ښکاري، ځکه نو
د لوگر سيمه ييزو هنرمندانو په خپلو سندرو
کي هم وايي:

گل د سنځلو باندې ډېره ښايسته ده
زړگي د لوگر محمد آغه ده.

د لوگر ترڅنگ د خوست سنځلې هم ښه
نوم لري، په تېره بيا د خوست مازديگر او د
سنځلو ونې، د خوست له فرهنگ سره تړلې
خبره ده. ځکه خو خوستوال د سنځلو په اړه
گڼې کليوالي سندري او ټپي هم لري، لکه:

په انتظار ولاړه يمه سرې مې منگولي دي

ته به خوست ته کله راځي، پخې سنځلې دي
په افغانستان کي سنځلې او د سنځلو گل
ډېر مينوال لري، ان لوگر ولايت کي کلني
سنځل گل مشاعره هم جوړيږي.

د لوگر د سنځل گل په کلني مشاعره کي
له بېلابېلو سيمو له پلازميني کابل، لويې
پکتيا او يو شمېر نورو سيمو نه فرهنگيان
او شاعران راټوليږي بيا د سنځلې گل او نورو
موضوعاتو په اړه شعرونه وايي.

په دې مېله کي گډونوالو لپاره د لوگر بانو د
دوديزو او وطني خوږو تاييا کيږي او د کتاب
شپې په نوم يو بل په زړه پورې پروگرام هم
جوړيږي.

په لوگر کي مشاعره د گډونوالو په ولولو،

زراعت و زمین‌ها در غزنی باستان

تهیه‌کننده: گیتی محسنی

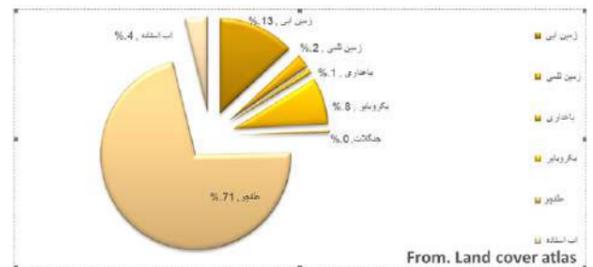
غزنی در جنوب شرق کابل و تا حدی و نسبتاً در قسمت مرکزی کشور واقع شده است. غزنی از جمله ولایت پر از عظمت تاریخی و فرهنگی بوده که از گذشته‌های دور سرزمین سرسبز، شاداب بوده است. این شهر با ابرمردان و رهنوردان سلطنت طریقت و عرفان با چنان سیمای مشعشع و تابان در طول تاریخ جای دارد که روزگاران زیادی بر تارک عالم می‌درخشید که عبور ماه و سال و مرور سایه‌ی خورشید هرگز یادآوری آنان را از یادنامه‌های زمان نمی‌تواند بسترده.

روزگاری این سرزمین ادب‌پور، تخت‌گاه سلسله غزنویان بود و هم بدین واسطه مرکزیت داشته است. این ولایت زادگاه و پرورشگاه و یا مدفن بسیاری از شاعران، نویسندگان عرفا و دانشمندان این قلمرو، هم‌چون سنایی غزنوی، ابوریحان بیرونی، علی هجروری، ابوالفضل بیهقی و دیگر بزرگان بوده است که یا از این سرزمین برخاسته‌اند، یا در این‌جا موطن بوده و به خلق آثار ادبی و علمی پرداخته‌اند. آثار و آبداه‌های تاریخی و مقابر بزرگان علم و ادب و سیاست در این شهر، همچون مقبره‌ی سنایی غزنوی، ابوریحان بیرونی، علی هجروری و سلطان محمود غزنوی به ارزش تاریخی و فرهنگی این شهر افزوده است. با این اوصاف، غزنی به عنوان پایتخت فرهنگی جهان اسلام در سال ۲۰۱۳ از سوی سازمان علمی و فرهنگی «آیسیسکو» انتخاب شده بود.

ولایت غزنی با ولایات پکتیکا، میدان وردک، زابل، پکتیا، لوگر و دایکندی متصل است. این ولایت دارای ۱۹ واحد اداری و دارای سه هزار و ۶۳۳ قریه خرد و بزرگ است. شهر غزنی مرکز این ولایت، و ولسوالی‌های آن، عبارت از آب‌بند، اندر، اجرستان، جاغوری، جغتو، خواجه عمری، خوگیانی، ده‌یک، رشیدان، قره‌باغ، گیلان، گیرو، مالستان، مقر، ناوه، ناهور و واغظ است.

بودجه انکشافی این ولایت در سال ۱۳۹۸ مالی ۴۰۰ میلیون و ۹۶۸ هزار و ۶۱۴ افغانی بود که ۴۰۰ میلیون و ۱۸۸ هزار و ۴۱۱ افغانی یعنی ۹۲ درصد آن، مصرف شده است.

فی‌صدی نوعیت زمین‌های غزنی
اقلیم ولایت غزنی

ولایت غزنی از جمله ولایت سردسیر است. از نظر موقعیت در شمال و غرب کوهستانی و در قسمت جنوب، مناطق نیمه‌کوهستانی را به خود اختصاص داده است. آب و هوای این ولایت، در زمستان سرد و در تابستان گرم و سوزان است. مقدار اوسط بارندگی سالانه در این ولایت به ۲۵۴ میلی‌متر در سال می‌رسد. خاک زراعتی در این ولایت دارای حد «قلویت» و تیزی است مناسب برای زراعت است و به صورت کلی دارای «PH ۶,۲» است.

منابع آبی و وضعیت آبیاری

کانال بازار، کانال لغات، کانال حیدرک علیا، کانال حیدرک سفلی، کانال ولنگر، کانال بالاجوی، کانال خواجه‌عمری، کانال زرخان، کانال راست پروژه سرده، کانال چپ پروژه سرده و کانال پشتونیار می‌باشد.

ساحات پوشش زمین

ولایت غزنی دارای دو میلیون و ۱۶۶ هزار و ۷۸۲ هکتار زمین است که شامل بخش‌های مختلف می‌شود.

این ولایت ۲۶۷ هزار و ۳۵۵ هکتار زمین آبی، ۵۰ هزار و ۷۱۳ هکتار زمین للمی، هشت هزار و ۱۴۴ هکتار ساحه‌ی درختان میوه، ۱۰ هزار و ۱۷۳ هکتار تاکستان، ۱۷۱ هزار و ۵۷۲ هکتار زمین‌های بکر، ۱۰ هزار و ۳۷۹ هکتار بته‌زار و جنگل‌زار، ۳۷۰ هزار و ۳۸۴ هکتار چراگاه ۱۶ هزار و ۵۰۷ هکتار ساحات شهری و ۸۳ هزار و ۷۲۰ هکتار جبه‌زار دارد که جمعاً به دو میلیون و ۱۶۶ هزار و ۷۸۲ هکتار زمین می‌رسد.

اما بر اساس سروی پوشش زمین سال ۲۰۱۶ اداره‌ی ملی احصایه و معلومات؛ ولایت غزنی مجموع اراضی زراعتی اول، دوم و سوم ۴۰۶ هزار و ۴۴۰ هکتار من جمله اراضی قابل کشت ۲۳۹ هزار هکتار زمین اراضی تحت کشت آبی و للمی ۱۱۱ هزار و ۴۷۹ هکتار زمین من جمله آبی ۸۴ هزار و ۴۷۹ هکتار، و للمی ۱۷ هزار هکتار بوده است.

خلاصه‌ی تولید میوه‌جات، سبزیجات، غله‌جات و حبوبات به تفکیک ولسوالی‌ها

شماره	نام ولسوالی	ساحه تحت کشت میوه‌جات به هکتار	ساحه تحت کشت سبزیجات به هکتار	ساحه تحت کشت غله‌جات به هکتار	ساحه تحت کشت حبوبات به هکتار	ساحه تحت کشت زعفران به هکتار
۱	مرکز	۲۱۵۶	۱۸۹.۳	۳۵۹۹	۲۰.۵	۴.۲۵
۲	جغتو	۱۶۱	۱۱۳.۵۶	۲۴۸۷.۶	۸۶	۰.۵
۳	خواجه عمری	۴۹۹	۹۴.۵	۴۲۷.۲	۷	۰.۲۴
۴	خوگیانی	۲۱۲	۷۵.۷۲	۱۶۱۷	۲۱	۰
۵	رقه‌دان	۵۲	۹۴.۴۵	۱۱۰۲.۸	۱۸	۰.۳
۶	ناهور	۱۰۲	۷۵.۷۲	۲۲۳۵.۲	۱۳۵۴	۰.۵
۷	مالستان	۳۴۴	۱۱۳.۵۸	۳۲۲۲.۶	۲۴۸	۰.۵
۸	جاغوری	۳۵۸۴	۱۱۳.۵۸	۴۸۲۲.۸	۲۷۵	۰.۷
۹	اجرستان	۸۰	۹۴.۴۵	۴۱۲۲.۸	۲۸	۰.۲
۱۰	زرخان	۵۸	۵۶.۷۹	۹۲.۴	۴۰	۰
۱۱	ده یک	۸۷۹	۹۴.۴۵	۴۵۴۴.۴	۹۵۰	۰.۳
۱۲	قره باغ	۲۰۸۲	۱۵۱.۴۴	۱۴۲۲۰	۲۱۰۰	۰.۶
۱۳	کیرو	۵۲۳	۹۴.۴۵	۴۴۴۱	۱۵۲	۰.۵
۱۴	گیلان	۳۲۸۱	۱۱۳.۵۸	۵۲۷۰	۴۴۸	۰.۷۵
۱۵	ناوه	۱۰۴۷	۵۶.۷۹	۱۷۸۲	۲۱	۰
۱۶	آب بند	۳۸۵	۳۷.۸۴	۴۵۹۵.۶	۴۸	۰
۱۷	مقر	۸۲۵	۱۵۱.۴۴	۵۰۴۱.۶	۱۸۴۳	۰.۵
۱۸	اندر	۲۴۲۱	۱۷۰.۲۷	۱۷۷۲۴.۴	۱۹۶	۰.۵
۱۹	واغظ	۵۲۱	۹۴.۴۵	۲۹۲۲.۸	۶۴	۰.۲

چراگاه‌ها
غزنی دارای ۳۷۰ هزار و ۳۸۴ هکتار چراگاه است. این چراگاه‌ها، در ولسوالی اندر ۶۳ هزار و ۴۶۰ هکتار، در آب‌بند ۱۳۲ هزار و ۶۶۲ هکتار، در اجرستان ۱۵ هزار و ۲۵۷ هکتار، در جاغوری ۴۰ هزار و ۳۵۲ هکتار، در جغتو ۱۸۵ هزار و ۵۴۲ هکتار، در خواجه‌عمری ۱۴ هزار و ۸۳۲ هکتار، در خوگیانی ۴۵ هزار و ۵۷۷ هکتار، در ده‌یک ۵۲ هزار و ۷۷۶ هکتار، در رشیدان ۱۸۵ هزار و ۵۴۲ هکتار، در زنه‌خان ۱۴ هزار و ۸۳۲ هکتار، در قره‌باغ ۱۶۶ هزار و ۹۶۷ هکتار، در گیلان ۵۲ هزار و ۳۴۸ هکتار، در گیرو ۷۸ هزار و ۴۹۸ هکتار و در مالستان ۴۳۹ هزار و ۷۴ هکتار واقع است. در ولسوالی‌های مقر، ناهور، ناوه و واغظ، چراگاهی به ثبت نرسیده است.

گیاهان دارویی

پودینه، زیره‌ی کوهی، هنگ، شیرین‌بویه و اسپند، از مشهورترین گیاهان دارویی است که در غزنی یافت می‌شود و شماری کاربرد دارویی نیز دارند.

حیوانات و پرندگان

علاوه بر حیوانات اهلی، حیوانات وحشی گرگ، شغال، روباه، خرگوش، خوک، جیره، موش، خارپشت، پشک کوهی، گوزن، آهوی مارخور، آهوی رنگ، آهوی غزال، موش صحرائی و موش خرما در این ولایت پیدا می‌شود که پرندگانمانند: عقاب، باشه، باز، مینا، موسیچه، بوم - جغد، قمری، کبوتر، کبک، مرغابی، یورمه دغ‌دغ، مرغ کلنگ، گنجشک، بلبل، ساهره، بونده، زاغ، هدهد و برخی دیگر از انواع پرندگان در غزنی وجود دارند.

برخی از این حیوانات و پرندگان به گونه موسمی در ولایت غزنی پیدا می‌شوند و در دیگر ایام یافت نمی‌شوند؛ مانند گرگ که در زمستان پیدا است و در دیگر فصول به مناطق دیگر می‌رود.

دست‌آوردهای عمده ۱۳۹۸ در بخش زراعت

اعمار گدام ذخیره غله به ظرفیت ۲۵۰ متریک تن در مرکز ولایت غزنی، اعمار حوض «سپی سنگ» به ظرفیت

۸۷۰ متر مکعب در ولسوالی مالستان قریه غلام‌جی، توزیع ۱۴۲ هزار و ۸۶۴ نهال تصدیق‌شده در ۱۰ ولسوالی، توزیع ۱۲ هزار و ۶۹۷ نهال برای باغ‌های متراکم در مرکز قره‌باغ و اندر و توزیع دو هزار و ۵۲۷ نهال برای باغ‌های نیمه‌متراکم در مرکز ولایت،

نصب شش سبزخانه به سایز ۱۰×۴۰ در مرکز ولایت،

نصب ۲۰ سبزخانه به سایز ۱۰×۴ در مرکز و ولسوالی خواجه عمری،

اعمار ۶۰ کشمش‌خانه در مرکز و ولسوالی‌های قره‌باغ اندر و گیلان،

گزارش تازه‌ی بانک جهانی؛ رشد اقتصادی بهبود یافته است

گزارش بانک جهانی نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۹، افغانستان با رشد اقتصادی همراه بوده است. بانک جهانی رشد اقتصادی افغانستان را ۲.۹ درصد اعلام کرده و این رشد عمدتاً به دلیل بهبود وضعیت جوی و رشد سکتور زراعت در نتیجه کاهش تأثیرات خشکسالی به دست آمده است.

این گزارش روز سه‌شنبه تحت نام «حرکت در مسیر مملو از ابهامات» منتشر

شده به بررسی آخرین تحولات و انکشافات مهم اقتصادی افغانستان، بی‌آمدهای ناشی از ابهام‌های سیاسی، چگونگی تداوم حمایت مالی جامعه جهانی برای سکتورهای نظامی و ملکی در آینده و دورنمای توافق سیاسی احتمالی پرداخته است. همچنین در بخشی از این گزارش به دست‌آوردهای تطبیق برنامه‌های انکشافی از سال ۲۰۰۱ میلادی به این طرف پرداخته شده است.

بر اساس گزارش بانک جهانی، رشد اقتصادی افغانستان در سال ۲۰۱۹ میلادی به طور نسبی بهبود یافته است، که می‌تواند یک خبر خوب باشد.

هنرلی کرای، رییس دفتر گروپ بانک جهانی در افغانستان با اظهار این مطلب گفته است: «به منظور دست یافتن به یک رشد مطلوب اقتصادی، کاهش فقر و بهبود شرایط زندگی مردم در افغانستان، نیاز است تا برنامه‌های اصلاحی در این کشور سریع‌تر عملی گردند»

یافته‌های بانک جهانی نشان می‌دهد که در پی اعلان نتیجه نهایی انتخابات ریاست‌جمهوری و کاهش تأثیرات منفی خشکسالی، میزان رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۰ میلادی به ۳.۳ درصد افزایش خواهد یافت. در میان مدت انتظار می‌رود که افغانستان شاهد یک رشد اقتصادی حدود چهار درصد باشد، مشروط بر این که وضعیت امنیتی بهبود یابد و کمک‌های جامعه جهانی ادامه یابد.

بر اساس این گزارش، دورنمای رشد اقتصادی افغانستان همچنان از برخی خطرات احتمالی شامل (وضعیت داخلی و کاهش احتمالی کمک‌ها و مشکلات میان کشورهای منطقه) آسیب‌پذیر است. میزان عواید داخلی افغانستان در سال ۲۰۱۹ میلادی به طور بی‌پیشینه به ۱۴.۵ درصد

افزایش یافته است؛ در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۸ میلادی ۱۳.۳ درصد اعلام شده بود.

بر بنیاد این گزارش، عمل کرد دولت افغانستان در مدیریت جمع‌آوری عواید نشان‌دهنده پیش‌رفت در ایجاد یک سیستم مالیاتی قوی و پایدار است و این در برگیرنده انتقال وجوه پولی از بانک مرکزی می‌باشد در بخشی از این گزارش آمده است که افغانستان برای تحرک رشد اقتصادی دارای ظرفیت‌های بالقوه است، اما راه‌اندازی فعالیت‌ها در این راستا مستلزم تداوم حمایت جامعه بین‌المللی و تعهد دولت افغانستان برای ایجاد یک محیط مطلوب برای تجارت و سرمایه‌گذاری و تحقق اصلاحات فراگیر به منظور مبارزه با فساد است.

هنرلی کرای رییس دفتر بانک جهانی در افغانستان، می‌گوید: «به منظور پایداری و حفظ پیشرفت‌های به دست آمده در چند سال اخیر، تحقق برنامه‌های انکشافی و دست یافتن به خودکفایی، نیاز است تا در میان مدت جامعه جهانی به ادامه کمک‌های مالی با مردم افغانستان همچنان متعهد باقی بماند در مسیر این تلاش مشترک، لازم است تا دولت افغانستان به شرکای بین‌المللی اش اطمینان دهد که پیش‌رفت‌ها در راستای حکومت‌داری و مدیریت استفاده موثر از منابع را گسترش می‌دهد» این گزارش اقتصادی پیشنهاد می‌کند که برای اعتمادسازی سکتور خصوصی و رونق کاروبار در کوتاه‌مدت، نیاز است تا دولت افغانستان اصلاحات سریع و همه‌جانبه‌ای را به منظور فراهم‌سازی یک محیط مطلوب تجارت و سرمایه‌گذاری عملی ساخته و مبارزه با فساد را در سرخط برنامه اصلاحات دولت قرار دهد.

ادامه از صفحه ۳

با تکمیل ساخت یک کانال، چهار هزار جریب زمین آبیاری شد

کچالو، لوبیا، باندجان سیاه و پنبه هستند و در یک‌سال چندین فصل حاصل می‌گیرند و از پروژه CBARD می‌خواهند که به خاطر بلند بردن سطح آگاهی دهقانان سمنیارهای آموزشی برگزار و کانال‌های آبیاری بیش‌تر را تعمیر و بازسازی کند.

پروژه رشد زراعت و انکشاف روستایی وزارت زراعت، آبیاری و مالداری یک پروژه مبتنی بر نظر شوراهای است که در راستای کاهش کشت کونار در ولایت‌های ننگرهار، بادغیس و فراه فعالیت می‌کند و هدف آن بهبود اقتصاد محلی دهقانان و خانم‌های بی‌بضاعت و خانواده‌های زراعت‌پیشه از طریق تولید و ترویج محصولات زراعتی بازارش است.

فعالیت‌ها و کارکردهای پروژه CBARD در ولسوالی اچین ولایت ننگرهار

• ۲۶۰ تن (شامل ۱۲ خانم) که اعضای ۱۲ شورا هستند از خدمات این پروژه بهره برده‌اند.

• برای ۵۶ خانم وسایل و بسته‌های پروسوس مواد غذایی که شامل ۴۷ نوع وسیله می‌باشد، توزیع شده است.

• ۸۵ متر کانال آبیاری در قریه‌ی که‌ی راغزی اچین تعمیر و بازسازی شده است.

• ۳۰ جریب باغ جدید درختان لیمو، مالت، املوک، انار و شفتالو ساخته شده و بسته‌های مکمل باغداری (شامل ۱۱ وسیله) به باغداران توزیع گردیده است.

• ۶۰ گل‌خانه‌ی تجاری ساخته شده و برای مستفیدشونده‌گان آن‌ها، ۱۳ قلم وسیله‌ی گل‌خانهداری توزیع شده است.

• ۳۶ گل‌خانه‌ی کوچک برای خانم‌ها ساخته شده و نه وسیله گل‌خانهداری به آنان کمک شده است.

• برای مستفیدشونده‌گان این پروژه، تخم‌های اصلاح‌شده با کودهای کیمیایی توزیع گردیده است.

غله محور خود کفایی افغانستان

شجاع الحق

غله از محصولات عمده تغذیه انسان‌ها و خودکفایی بسیاری از کشورهای زراعتی می‌باشد. افغانستان هم با داشتن زمین‌های وافر، آب فراوان و نیروی بشری کافی از کشورهای زراعتی شمرده می‌شود و بیش‌ترین استفاده تغذیه مردم از غله است. از همین خاطر رهبری سکتور زراعت برای رسیدن به خودکفایی و تهیه غذای مورد نیاز مردم، در تولید غله، فعالیت می‌کند.

فعالیت‌هایی که وزارت زراعت، آبیاری و مالداری در سال ۱۳۹۸ در تهیه غله انجام داده، قرار ذیل می‌باشد.

تجهیز و خریداری و توزیع ماشین لیزر لیول	تجهیز و خریداری (۸۴) پایه ماشین لیزر لیول یا هموارکننده زمین و توزیع آن به دهاقین متقاضی به صورت سب‌سایدی که (۷۰ فی صد) قیمت آن توسط وزارت زراعت و (۳۰ فی صد) قیمت آن توسط دهاقین پرداخت شده است. برای ولایت‌های کابل، هرات، بغلان، یلغ و بغلان تقسیم شده است.	تجهیز، خریداری و توزیع (۸۴) پایه ماشین لیزر لیول	۱۰۰٪
قرارداد انتقال (۱۷۰) عرادۀ تراکتور، (۷۷) عرادۀ ماشین کشت شالی و (۴۵۹) پایه ملحقات آن در ۳۳ ولایت از طریق پروژه تدارکات انتقال و تعویض دهی آن‌ها به ادارات زراعت ولایات	قرارداد انتقال (۱۷۰) عرادۀ تراکتور، (۷۷) عرادۀ ماشین کشت شالی و (۴۵۹) پایه ملحقات آن در ۳۳ ولایت از طریق پروژه تدارکات انتقال و تعویض دهی آن‌ها به ادارات زراعت ولایات	قرارداد انتقال (۱۷۰) عرادۀ تراکتور، (۷۷) عرادۀ ماشین کشت شالی و (۴۵۹) پایه ملحقات آن در ۳۳ ولایت از طریق پروژه تدارکات انتقال و تعویض دهی آن‌ها به ادارات زراعت ولایات	۱۰۰٪
خریداری و توزیع (۱۶۰۸۷) متریک تن گندم	تکمیل پروژه خریداری و توزیع (۱۶۰۸۷) شازنده هزار و هشتاد هفت متریک تن تخم اصلاح‌شده گندم در ۳۴ ولایت	خریداری و توزیع (۱۶۰۸۷) متریک تن گندم اصلاح شده	۴۰٪
تفیش از (۳۸۶۲۰) جریب مزارع و توزیع (۲۵۰۰) قطعه سرتفیکت به شرکت‌های خصوصی تولید تخم بذری در ولایات (میدان وردک، لوگر، کابل، پروان، خوست، کاپیسا، یامیان، دایکندی، ننگرهار، کنر، هلمند، کندهار، هرات، فراه، بدخشان، بغلان، تخار، کندز، یلغ، سنگان و جوزجان)	تفیش از (۳۸۶۲۰) سی و هشت هزار شصت و بیست جریب مزارع تخم بذری و توزیع (۲۵۰۰) قطعه سرتفیکت به شرکت‌های خصوصی تولید تخم بذری در ولایات (میدان وردک، لوگر، کابل، پروان، خوست، کاپیسا، یامیان، دایکندی، ننگرهار، کنر، هلمند، کندهار، هرات، فراه، بدخشان، بغلان، تخار، کندز، یلغ، سنگان و جوزجان)	تفیش از (۳۸۶۲۰) جریب مزارع و توزیع (۲۵۰۰) سرتفیکت	۹۷٪
تولید (۱۲۵۰) متریک تن تخم تصدیق‌شده گندم	تولید (۱۲۵۰) متریک تن تخم تصدیق‌شده گندم	تولید (۱۲۵۰) متریک تن تخم تصدیق‌شده گندم	۶۱٪
ایجاد و تجهیز (۳) مرکز آموزشی در ولایات (کابل، هرات و یلغ)	ایجاد و بهره‌برداری سه مرکز آموزشی و مشاوره دهی دهاقین در ولایات (کابل، هرات و یلغ)	ایجاد و تجهیز (۳) مرکز آموزشی و مشاوره دهی دهاقین FLRCs	۳۳.۳٪

این در حالی است که آمار حاصل غله در کشور افزایش چشم‌گیر دارد. نظر به آمار به دست آمده‌ی وزارت زراعت، از چهار قلم عمده غله، امسال بیش از پنج میلیون و ۵۸۲ هزار متریک تن حاصل به دست آمده است. این چهار غله عبارت از گندم، جو، برنج و جواری است.

ساحه تحت کشت و تولیدات غله به سطح کشور طی سال ۱۳۹۸

شماره	نوع غله	ساحه به (هزار هکتار)	تولیدات به (متریک تن)
۱	گندم	دو میلیون و ۵۳۴ هزار	چهار میلیون و ۸۹۰ هزار
۲	برنج	۱۲۸ هزار	۳۸۳ هزار
۳	جو	۸۷ هزار	۱۲۴ هزار
۴	جواری	۹۵ هزار	۱۸۵ هزار

فابریکه امید بهار شیر را چگونه پروسس می‌کند

حجت‌الله قاضی‌زاده

کند و در آینده نزدیک کارش را شروع می‌کند. فابریکه پروسس میوه‌جات امید بهار به تازه‌گی به تولید و پروسس شیر و قیماق آغاز کرده است. این فابریکه شیر را به چند نوع لبنیات تبدیل و به صورت خالص و به شکل فرآزما یا «UHT» پروسس می‌کند.

هم جلوگیری می‌شود و در رشد اقتصاد وطن هم مفید است.» فابریکه امید بهار ظرفیت پروسس ۳۰۰ هزار لیتر شیر را در روز دارد. این فابریکه قادر است تا لبنیات دیگر مانند قیماق، پنیر، چکه، قیماق عسلی، دوغ ذایقه‌دار و قروت نیز تولید

می‌شود. ظرفیت شرکت ما ۱۶۰ هزار لیتر در هر ۲۰ ساعت است. تقاضا داریم که مالداران دیگر هم شیرشان را برای ما بیاورند، می‌خریم، ظرفیت ما خیلی زیاد است.» این در حالی است که نوررحمان منشی لبنیات زون شرق از همکاری با این شرکت ابراز خشنودی می‌کند.

«ما از مالداران ۱۵ ولسوالی ننگرهار شیر خریداری می‌کنیم، هفته‌ای دو بار، هر مرتبه چهار هزار لیتر شیر می‌آوریم. ما شیر را بر اساس داشتن شحم آن قیمت‌گذاری و خرید می‌کنیم، بعد از این که با شرکت امید بهار قرار داد بستیم، مشتریان ما زیاد شده است.» این در حالی است که فابریکه‌ی یادشده زمینه‌ی کار را برای جوانان مساعد ساخته تا بتوانند کار کنند و درس بخوانند.

محمدالله یک تن از جوانان ولسوالی سیغان ولایت بامیان که در این شرکت کارگر است، می‌گوید: «من حیث یک جوان خرسندم که در وطنم کار می‌کنم، از سرمایه‌داران دیگر وطن هم می‌خواهم که هم‌چو کارهای عام‌المنفعه بکنند، تا هم جوانان مصروف کار شوند و هم برای خودشان سود برسد.» او گفت، «توانستم تحصیلم را تا لیسانس به پایان برسانم. ۱۵ هزار افغانی ماهانه از این شرکت معاش می‌گیرم، مصارف خانه هم می‌شه و تحصیل خودم هم به پایان رسید، اگر تاجران دیگر هم بیایند هم‌چو سرمایه‌گذاری کنند، از رفتن جوانان به بیرون

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري در ماه قوس امسال زمینه را مساعد ساخت، تا تفاهم‌نامه‌ای بین شرکت لبنیات شرق و شرکت امید بهار امضا شود تا این شرکت در کنار دیگر فعالیت‌ها «شیر ملی» را پروسس و بسته‌بندی کند. این کار به میزبانی وزارت زراعت و در حضور رهبری این سکتور صورت گرفت.

مسوولان شرکت امید بهار می‌گویند که اتحادیه لبنیات شرق هفته‌ای هشت‌هزار لیتر شیر به این شرکت می‌سپارد و آنان این مقدار شیر را پروسس و به بازار عرضه می‌کنند.

عبدالرحمان مسوول شرکت امید بهار به هفته‌نامه‌ی دهقان می‌گوید: «در سال ۲۰۰۹ این شرکت را ساختیم، در چند سال گذشته در بخش میوه و جوس کار می‌کردیم، حدود یک ماه می‌شود که به همکاری وزارت زراعت و اتحادیه لبنیات زون شرق در بخش لبنیات فعال شدیم، سه میلیون دالر در بخش لبنیات سرمایه‌گذاری کردیم، یک ماشین بزرگ دیگر را هم خریداری کردیم، تا هنوز نصب نشده، در صورت نصب آن و تهیه شیر می‌توانیم محصولات خود را به بیرون هم صادر کنیم.»

به گفته‌ی وی، «ما شیر و قیماق با کیفیت تولید می‌کنیم. فعلاً ۱۲۰ نفر با ما در این شرکت کار می‌کند، وقتی شیر از ننگرهار می‌آید، تست می‌شود بعد از آن پروسس

... از صفحه ۵

زراعت و زمین‌ها در غزنی باستان

فرصت‌ها

جنگل‌های طبیعی بادام کوهی در کوه‌های مربوط ولسوالی‌های این ولایت که موجودیت‌شان فرصت خوبی را برای تکثیر و تولید جنگل‌های مثمر به خصوص چهارمغز، پسته و بادام در ساحات آبریزه‌ها (تپه‌ها و کوه‌ها) به پیمان‌ه وسیع مساعد ساخته است.

چراگاه‌های وسیع به خصوص در ولسوالی‌های ناهور، مالستان، مقر، ناوه، جاغوری، گیرو، گیلان، آب‌بند، اجرستان، زمینه‌ی خوب برای انکشاف مالداري است.

موجودیت آب ایستاده در ولسوالی ناوه و دشت ناهور، محل زیست پرندگان آبی، به خصوص قاز حسینی و مرغابی را تشکیل می‌دهد که فرصت‌هایی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های توریستی و پرورش پرندگان آبی است.

چراگاه‌های وسیع در ولسوالی‌های ناهور، مالستان، جغتو و غیره ولسوالی‌های مربوطه وجود داشته که بدبختانه در طول خشک‌سالی‌های دوام‌دار یک اندازه آن متضرر گردیده است و خوش‌بختانه طی بارندگی‌های متواتر امسال، برای زنده شدن این چراگاه‌ها امید است. آب هوای این ولایت برای رشد و انکشاف تقریباً تمامی نهال‌های مثمر مساعد است.

• علاقه‌مندی دهقانان و باغداران این ولایت در بخش رشد و انکشاف باغداری،

• موجودیت پروژه‌ها و مؤسسات همکار در بخش باغداری،

• بازار خوب برای فروش محصولات باغداری به شکل محلی و خارجی،

• زمین‌های مناسب و هموار این ولایت فرصتی برای رشد و نمو بهتر باغ‌ها است،

• موجودیت زمین‌های زراعتی آبی در مرکز و ولسوالی‌ها،

• اقلیم مساعد برای رشد مالداري در سطح ولایت،

• میزان بلند علاقه‌مندی‌ها به شغل مالداري،

• رویش علف‌های مختلف و موجودیت «بیده» برای رشد و ادامه مالداري در سطح ولایت در زمستان،

• و نیز بودن نسل‌های محلی و اصلاح‌شده گاوهای شیری و گوستی جهت رشد مالداري.

تجهیز یک دستگاه بزرگ پروسس و پاک‌کاری کشمش به سهم ۱۵۰ هزار دالر امریکایی وزارت زراعت و ۷۵۰ هزار دالر از شرکت محصولات زراعتی انار به همکاری دفتر «RoP»

ارایه خدمات مشورت تخنیکی و تشخیص (نُه هزار و ۵۰۰) سمیل از نباتات مصاب با آفات نباتی تشخیص شده در بخش حفاظت نباتات،

مراقبت و نظارت از ۲۵ قوریه‌ی درختان مثمر (که شمارشان به ۷۰۰ هزار نهال می‌رسد) از اتحادیه‌ی قوریه‌داران ولایت غزنی، مشاهدات پی هم و ارایه‌ی تصدیق‌نامه‌های تخنیکی،

تشویق تاجران ملی برای سرمایه‌گذاری در سکتور تولید سبزیجاتی چون بادرنگ (یک هزار باب سبزی‌خانه‌ی پلاستیکی ساخته شده و برای هشت هزار نفر به طور مستقیم و غیر مستقیم فرصت کاری ایجاد شده)،

ساخت طرح‌های اقتصادی آلوبخارا، انگور و سیب (که من جمله طرح آلو بخارا توسط شورای وزیران تصویب شده است)،

استخدام ۳۰ دهقان پیش‌قدم در سطح ولایت،

فعال ساختن امریت تخم‌های اصلاح‌شده،

ارایه‌ی خدمات زراعتی برای پنج هزار دهقان، باغدار و مالدار پروسس‌کننده‌ی مواد غذایی در انجمن‌های آبیاری و چراگاه‌ها توسط راه‌اندازی

برنامه‌های آموزشی مختلف،

فرستادن ۶۰ دهقان در ۱۰ نوبت برای آموزش کوتاه‌مدت به وزارت زراعت،

تنظیم پایدار چراگاه و جمع‌آوری ۲۵۰ کیلو گرام بذر،

واکسین ۲۲۳ هزار حیوان کوچک و بزرگ در مقابل مرض پی‌پی‌آر‌اس و بروسوز،

جمع‌آوری یک‌هزار و ۱۰۰ سمیل امراض مختلف حیوانی توسط پنج کلینک حیوانی ساحه‌ای،

دوآپاشی حدود ۳۰۰۰ طولبه و ۲۰ هزار حیوان در مقابل بیماری «کریمین کانگو»،

ساخت ۱۰ مزرعه‌ی نمایشی زعفران،

ایجاد ۴۰ مزرعه‌ی نمایشی گندم،

ساخت ۱۰۶ مزرعه‌ی نمایشی سبزیجات و باغ‌های مثمر

و توزیع یک‌هزار فارم کوچک مرغداری در سه ولسوالی و مرکز.

دهقان

Public.relation@mail.gov.af

www.mail.gov.af

Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock

@MAIL_AF

۰۷۴۸۰۰۹۱۳۷

۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰

نشانی برقی:

وبسایت:

فیس‌بوک:

تویتر:

شماره‌های تماس:

توزیع: شبکه زنگ صبح - ۰۷۴۴۰۲۱۹۵۲

صاحب امتیاز: وزارت زراعت، آبیاری و مالداري

(akbar_rostami10@yahoo.com - ۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰)

مدیر مسوول: حبیب بجزاد ۰۷۰۶۷۹۸۱۴۴ - ha.behzad@gmail.com

سر دبیر: نورالعین

ویراستاران: جمعه گل اشرفی و ظفر شاه رویی

مدیر خیر: گیتی محسنی

گزارشگران: شجاع‌الحق نوری، حشمت‌الله حبیبی، نعیم رضایی، شفیق‌الله نوری، عوض‌علی مهدوی و عبدالواسع خان‌زاده

برگه آرایی: نذیر احمد دستگیرزاده

آدرس: جمال مینه، کارته سخی، کابل، افغانستان

به جز گزارش‌ها و سخن دهقان، مسوولیت متباقی مقاله‌ها به نویسندگان آن بر می‌گردد.

This year, more than 60 Mushroom cultivation centers have been constructed

Reported by:
Hashmatullah Habibi

This year, the ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock has constructed more than 60 mushroom cultivation centers in order to empower women and families. The ministry of Agriculture constructed these centers through its NHLP; National Horticulture and Livestock project in order to develop nourishment and healthy food of families and to enhance and reinforce mushroom production.

The 60 above centers constructed in Kabul, Parwan, Panjshir, Kapisa, Logar, Paktia, Khost, Paktika, Ghazni, Maidan Wardak, Bamian, and Dikondi provinces for women only.

The Ministry of Agriculture has paid the whole expense of these productive centers by its NHLP project.

In addition, a set of tools which contains 19 items has been distributed for each mushroom center for the women.

The Ministry of Agriculture is also planning to construct 60 other mushroom centers in the country through its NHLP project in 1399.

In addition, it is to mention that the Family Economy Department of Ministry of Agriculture has promoted the cultivation of mushrooms in the capital and provinces for women agriculturists to raise their economy and develop nourishment, enhancing the level of

food immune and to make occupation opportunities for families. Mohammad Jamil, the general manager of nourishment of family economy department says, "The Family Economics Department has provided mushroom cultivation opportunity for 100 women in Farah last year. This year, we have also created a theoretical and practical educational center of mushroom cultivation for female agriculturists in Bad-

am Bagh-Kabl; which 90 women from the capital and provinces has been trained about cultivation of mushroom practically and theoretically."

Mr. Niazi adds, "The Family Economics Department is planning to train 70 women in Kabul in farming shellfish mushroom practically and theoretically in 1399 and also each of the women will cultivate a little farm of shellfish mushroom in their yards for themselves."

Mushroom harvests four times annually, which typically 120kg mushroom is obtained yearly. One kilogram mushroom costs about 250-300 afis in the markets; which is a good outcome for the women.

The cultivation of shellfish mushroom is started to develop nourishment and food immune of families and to create occupation opportunities for women. By cultivating mushroom can obtain abundant of crops from a very small area.

□

د بزگرانو د اړیکو مرکز

گرانو بزگرانو؛

له ۱۵۰ وړیا شمېرې سره اړیکه ونیسئ او د کرنې له کارپوهانو سره خپلې ستونزې شریکې کړئ، ستاسو د ستونزو هوارولو په پار به ډېر ژر تاسوته ځواب درکړل شي.

۱۵۰

